

Odpovědnost státu za škodu

I pro účely stanovení počátku běhu promlčecí lhůty podle § 32 odst. 3 věty druhé zákona č. [82/1998](#) Sb. se ve vztahu k dosavadnímu účastníku řízení, jehož účast na řízení končí, považuje za rozhodující právní moc usnesení o procesním nástupnictví vydaného podle § 107a o. s. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 1724/2017-253, ze dne 24.4.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyň a) ČESKÁ SLAVONIA s. r. o., se sídlem v P., a b) ALKON PLUS s. r. o., se sídlem v P., zastoupených JUDr. J.V., advokátem, se sídlem v P., proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v P., o zaplacení 948 611,22 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 25 C 3/2016, o dovoláních žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2016, č. j. 20 Co 392/2016-227, tak, že dovolání žalobkyň a) v rozsahu zadostiučinění za nemajetkovou újmu v částce 270 000 Kč s příslušenstvím se zamítá; ve zbývajícím rozsahu se dovolání žalobkyň odmítají.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyň a) a b) se společně a nerozdílně domáhaly zadostiučinění za nemajetkovou újmu v částce 270 000 Kč a náhrady škody v částce 678 611,22 Kč vzniklých v důsledku nesprávného úředního postupu Městského soudu v Praze v řízení vedeném pod sp. zn. 39 Cm 15/2001, ve kterém žalobkyň požadovaly doplacení ceny díla a uhrazení smluvní pokuty za prodlení ve vztahu k původní žalované LÖFLER s. r. o.

2. Žalobkyň spatřovaly nesprávný úřední postup v nepřiměřené délce původního řízení, které trvalo od podání žaloby dne 30. 4. 2001 žalobkyň a), přičemž žalobkyň b) se stala účastnicí původního řízení místo žalobkyň a) usnesením soudu ze dne 5. 11. 2012, a to na základě smlouvy o postoupení pohledávek. O zbytku žalobního nároku bylo stále vedeno odvolací řízení u Vrchního soudu v Praze i ke dni podání žaloby v nynější věci. Tvzená škody měla vzniknout v důsledku nemožnosti uspokojit vymáhanou pohledávku z majetku původní žalované, neboť ta se mezitím stala nemajetnou právě v důsledku nepřiměřené délky řízení.

3. Obvodní soud pro Prahu 2 (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 28. 7. 2016, č. j. 25 C 3/2016-194, zamítl žalobu, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyním společně a nerozdílně částku 948 611,22 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím (výrok I), a uložil žalobkyním povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 900 Kč (výrok II).

4. Soud prvního stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že se žalobkyň a) dozvěděla o namítané nemajetkové újmě nejpozději ke dni 23. 11. 2012, kdy nabylo právní moci usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 11. 2012, č. j. 39 Cm 15/2001-572, o tom, že se připouští singulární sukcese, a žalobkyň a) tak již od toho data nebyla účastnicí původního řízení. Dále zjistil, že žalobkyň a) předběžně uplatnila svůj nárok u žalované dle § 14 zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též „OdpŠk“), dne 7. 7. 2015, tedy po uplynutí

šestiměsíční promlčecí doby dle § 32 odst. 3 OdpŠk. V souvislosti s tímto skutkovým zjištěním vznesla žalovaná námitku promlčení, kterou soud prvního stupně uznal jako důvodnou a žalobu ve vztahu k žalobkyni a) zamítl.

5. Soud prvního stupně dále posoudil právní účinky změny pohledávky v osobě věřitele ke dni 23. 11. 2012 tak, že není důvodu přičítat postupníkovi, tedy žalobkyni b), dosavadní dobu řízení a ve zbylé době řízení shledal postup soudu jako plynulý, bez jednotlivých průtahů. Ke dni 9. 3. 2016, ke kterému byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze rozhodnutím odvolacího soudu a věc mu byla vrácena k novému projednání, trvalo řízení ve vztahu k žalobkyni b) 4 roky a 8 měsíců (správný počet je 3 roky a 4 měsíce; pozn. dovolacího soudu). Soud prvního stupně uzavřel, že nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 odst. 1 věty druhé a třetí OdpŠk, neboť délku řízení shledal jako přiměřenou a tak žalobu žalobkyně b) v tomto nároku zamítl.

6. Soud prvního stupně také konstatoval, že požadavek žalobkyně a) na zaplacení náhrady škody v částce 678 611,22 Kč shledává jako nedůvodný, neboť ta svoji pohledávku úplatně postoupila žalobkyni b) a již ji nevlastní. Škoda spočívající v nevymahatelnosti pohledávky tak nemohla vzniknout. Rovněž žalobkyni b) žádná škoda nevznikla, neboť soud prvního stupně neshledal odpovědnostní titul ve smyslu zákona č. [82/1998](#) Sb. (nesprávný úřední postup spočívající v namítané nepřiměřené délce řízení) a navíc muselo být žalobkyni b) zřejmé, že společnost LÖFLER s. r. o. je v době postoupení pohledávky již nemajetná.

7. Městský soud v Praze napadeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II).

8. Odvolací soud se plně ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně a odkázal na správné a přesvědčivé odůvodnění odvoláním napadeného rozsudku. Odmítl názor žalobkyň, že ony utrpěly namítanou nemajetkovou újmu a škodu sdíleně (společně), protože jsou personálně propojeny. Odkázal přitom na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2609/2014, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4385/2010, ze kterých vyplývá, že nárok na náhradu nemajetkové újmy podle § 31a odst. 1 OdpŠk je nárokem ryze osobní povahy, nepřechází ani na dědice, tím méně na singulárního sukcesora, a že nositelem tohoto nároku v případě právnické osoby je sama právnická osoba, nikoliv její členové.

9. Odvolací soud nesouhlasil s námitkami žalobkyň ohledně obecných judikатурních závěrů, ze kterých vyplývá, že nemajetková újma vzniká až s koncem řízení. Odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1337/2010, a uzavřel, že nemajetková újma nemůže trvat déle, než trvá účastenství strany v řízení. Není možné, aby tato újma vznikla i poté, co již nejsou dány objektivní okolnosti způsobivé ji vyvolat. V této souvislosti tedy odvolací soud posoudil závěr soudu prvního stupně o důvodnosti žalovanou namítaného promlčení jako správný.

10. Odvolací soud dospěl k závěru, s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3908/2009, že v případě osob, které přistoupily do řízení vlastním jménem, se celková doba řízení odvíjí až od tohoto okamžiku, kdy se taková osoba stala účastníkem řízení, nikoliv od okamžiku, kdy řízení bylo zahájeno. Odvolací soud doplnil kompenzační řízení o skutečnosti zjištěné z dalšího průběhu posuzovaného řízení a uzavřel, že ke dni 26. 12. 2016, kdy bylo v původním řízení nařízeno jednání za účelem vyhlášení rozsudku, je celková doba řízení 4 roky a 1 měsíc, přičemž se ani v dodatečném čase nevyskytlo delší období neodůvodněné nečinnosti soudu a platí závěr, že doba posuzovaného řízení není nepřiměřená.

11. Odvolací soud také plně odkázal na závěry soudu prvního stupně v otázce náhrady škody ve vztahu k oběma žalobkyním a jako věcně správné je potvrdil.

II. Dovolání a vyjádření k němu

12. Rozsudek odvolacího soudu napadly žalobkyně a) a b) [dále též „dovolatelky“ a) a b)], zastoupené advokátem, dovoláním (§ 240 odst. 1 o. s. ř.).

13. Dovolatelka a) namítala, že níže uvedené právní otázky, na kterých záviselo rozhodnutí odvolacího soudu, nebyly v rozhodování dovolacího soudu dosud řešeny:

(1) „Zda za skončení řízení ve smyslu ustanovení § 32 odst. 3 věta druhá OdpŠk ve vztahu k procesnímu předchůdci, jehož účast na řízení zanikla na základě usnesení soudu o připuštění procesního nástupnictví dle ustanovení § 107a o. s. ř., je třeba považovat okamžik skončení účasti takového procesního předchůdce bez ohledu na další trvání řízení nebo až okamžik skončení řízení na základě rozhodnutí soudu, kterým se řízení končí.“ Dovolatelka a) nesprávnost posouzení vidí v tom, že soud označil za okamžik skončení řízení (s dopadem do soudem uznané námitky promlčení žalované) vstup žalobkyně b) do řízení na základě singulární sukcese, tj. 23. 11. 2012, přitom řízení skončilo, ve shodě se stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, uveřejněný pod číslem 58/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Stanovisko“), a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva až právní mocí usnesení soudního exekutora Mgr. Ing. Jiřího Proška ze dne 15. 8. 2016, č. j. 134 EX 07257/15-081. Promlčecí doba podle § 32 odst. 3 OdpŠk tedy nemohla uplynout.

(2) Nezávisle na otázce (1) „zda nemajetková újma, jakožto stav nejistoty, do kterého byl účastník nepřiměřeně dlouho trvajícím soudním řízením uveden a v něm udržován, může trvat déle, než trvá jeho účastenství v řízení, zejména když k procesnímu nástupnictví došlo na základě smlouvy o postoupení pohledávky, jíž se postupník zavázal postupiteli poskytovat součinnost při vymáhání postoupených nároků, a když navíc dle ustanovení § 527 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, kterým se řídí uzavřená smlouva o postoupení pohledávky, odpovídá postupitel postupníkovi, jestliže se postupník nestal věřitelem pohledávky s dohodnutým obsahem namísto postupitele anebo jestliže postoupená pohledávka nebo její část zanikla započtením nároku, který měl dlužník vůči postupiteli.“

14. Dovolatelka b) namítala, že níže uvedené právní otázky, na kterých záviselo rozhodnutí odvolacího soudu, nebyly v rozhodování dovolacího soudu dosud řešeny:

(3) „Zda je nemajetková újma působená porušením povinnosti soudu vydat rozhodnutí ve věci samé v přiměřené lhůtě dle § 13 odst. 1 OdpŠk účastníku právnické osobě přičitatelná také jiné právnické osobě jako procesnímu nástupci v důsledku postoupení pohledávky vymáhané v daném soudním řízení, pokud obě právnické osoby v dané věci navenek zastupuje a právnímu zástupci dává pokyny a poskytuje součinnost totožná fyzická osoba jako statutární orgán, respektive člen statutárního orgánu, když samotná právnická osoba je pouhou právní fikcí a není sama o sobě bez personální složky schopna vnímat pocity jako je úzkost nebo nejistota a není schopna ani chápat smysl a podstatu zadostiučinění či náhrady nemajetkové újmy.“

(4) „Zda je při posouzení výše uvedené právní otázky třeba zohlednit účastníkem tvrzenou skutečnost, že k procesnímu nástupnictví došlo na základě smlouvy o postoupení pohledávky, jíž se postupník zavázal postupiteli poskytovat součinnost při vymáhání postoupených nároků, a když navíc dle ustanovení § 527 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, kterým se řídí uzavřená smlouva o postoupení pohledávky, odpovídá postupitel postupníkovi, jestliže se postupník nestal věřitelem pohledávky s dohodnutým obsahem namísto postupitele anebo jestliže postoupená pohledávka nebo její část zanikla započtením nároku, který měl dlužník vůči postupiteli.“

(5) „Zda lze porušení povinnosti vydat rozhodnutí soudu v přiměřené lhůtě dle § 13 odst. 1 OdpŠk, které jako jedna ze skutečností determinujících vznik nároku na náhradu majetkové škody nastalo v době účasti procesního předchůdce (v době, kdy věřitelem pohledávky vymáhané v předcházejícím soudním řízení byl právní předchůdce), přičítat ve prospěch procesního nástupce, když k úbytku majetku v příčinné souvislosti s dřívějším porušením povinnosti došlo až za účasti právního nástupce

(v době, kdy věřitelem pohledávky vymáhané v předcházejícím soudním řízení byl právní nástupce), respektive zda procesnímu nástupci v takovém případě může vzniknout nárok na náhradu majetkové škody.“

15. V případě, že dovolací soud shledá otázky (3) a (4) již vyřešené, např. v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2439/2012, pak dovolatelka b) zakládá přípustnost dovolání na předpokladu, že tyto otázky mají být vyřešeny jinak.

16. Dále dovolatelka b) odmítá závěr odvolacího soudu o tom, že neexistuje odpovědnostní titul státu (nesprávný úřední postup) a uplatněný nárok na náhradu škody považuje za důvodný. Tuto námitku považuje za přípustnou pro odchýlení se odvolacího soudu od rozhodovací praxe dovolacího soudu, podle které je v případě posuzování nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem doba řízení, jehož účastníkem byl procesní předchůdce žalobkyně, přičitatelná žalobkyni, které v důsledku nesprávného úředního postupu vznikla škoda. Dovolatelka b) dále konstatuje, že odůvodnění soudu prvního stupně, „potažmo odvolacího soudu“, podle kterého jí nesvědčí nárok na náhradu škody také v důsledku toho, že v době jejího vstupu do řízení jí muselo být zřejmé, že společnost LÖFFLER s. r. o. je nemajetná, nemá právní relevanci a oporu ve skutkovém stavu věci.

17. Konečně dovolatelka b) namítá bez bližšího upřesnění vadu řízení, kterou jsou chybějící skutkové a právní závěry v odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu.

18. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III. Formální náležitosti dovolání

19. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 29. 9. 2017 (viz čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb. a čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“

20. Dovolání bylo podáno včas (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. a obsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř. (s dále uvedenými výjimkami). Nejvyšší soud se proto dále zabýval přípustností dovolání.

IV. Přípustnost dovolání

21. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

22. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

23. Podle § 241a o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 1). V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čemž dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh) (odstavec 2). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení (odstavec 3).

24. Dovolání dovolatelky a) není podle § 237 o. s. ř. přípustné v rozsahu otázky (2), neboť odvolací soud se při řešení otázky neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, podle které pokud je tvrzena újma vznikající v důsledku nepřiměřené délky řízení, lze přihlížet pouze k délce řízení, po kterou byl poškozený účastníkem řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2017, sp. zn. 30 Cdo 3175/2015; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou též dostupná na www.nsoud.cz).

25. K tomu dovolací soud již na tomto místě dodává, že podle § 13 odst. 2 OdpŠk právo na náhradu škody, tedy i nemajetkové újmy (§ 31a odst. 1 OdpŠk), způsobené nesprávným úředním postupem má ten, jemuž byla tímto nesprávným úředním postupem způsobena škoda, tedy i nemajetková újma. Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu přitom vyplývá, že právo na náhradu škody má zásadně kdokoliv bez ohledu na svou účast v řízení (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2809/2006). Uvedený závěr ovšem nelze vztahovat na nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou řízení.

26. V případě nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nesprávného úředního postupu, spočívajícího v porušení práva na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě, je poškozeným ve smyslu § 13 odst. 2 OdpŠk fyzická nebo právnická osoba, která byla přímo nesprávným úředním postupem dotčena, tj. osoba, u které jsou vzniklá nemajetková újma a nesprávný úřední postup ve vztahu příčinné souvislosti (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 675/2011). Takovou osobou bude nepochybně účastník řízení, je-li v řízení alespoň částečně aktivní.

27. Naproti tomu ve vztahu k vedlejšímu účastníkovi (§ 93 o. s. ř.) judikatura dovodila, že sice „nelze vyloučit, že důsledky nesprávného úředního postupu, spočívající v nejistotě ohledně výsledku řízení, pociťuje nejen účastník řízení, nýbrž také vedlejší účastník. Děje se tak ale nikoli přímo, nýbrž zprostředkovaně skrze jeho hmotněprávní poměr k účastníkovi řízení. Nebýt totiž existence právního poměru k samotnému účastníkovi, újmu způsobenou nepřiměřenou délkou původního řízení by vedlejší účastník nepociťoval, neboť výsledek řízení by jeho právní postavení (tj. práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva) nemohl nijak ovlivnit. Z toho ale vyplývá, že příčinná souvislost mezi nesprávným úředním postupem, záležejícím v nepřiměřené délce řízení, a vznikem nemajetkové újmy na straně vedlejšího účastníka, je přerušena jeho právním poměrem k účastníkovi řízení, kterého podporuje, neboť od tohoto (tvrzeného) právního poměru, nikoliv od nesprávného úředního postupu, vedlejší účastník svou újmu osobně odvozuje.“ Uvedené platí i v případě, kdy vedlejší účastník může být výsledkem řízení majetkově dotčen (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2015, sp. zn. 30 Cdo 113/2014, uveřejněné pod číslem 74/2015 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

28. Tím spíše lze uvedené závěry vztáhnout na další osoby, které prostřednictvím svého vztahu k účastníkovi (rodinného, pracovního, obchodního) vnímají jako vlastní újmu nepřiměřenou délku jeho soudního řízení (srov. Vojtek, P., Bičák, V. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. 4. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, komentář k § 31a, body 118-121).

29. Obdobně přípustnost dovolání dovolatelky b) ve smyslu § 237 o. s. ř. nezakládají otázky (3) a (4), neboť nepřihlížel-li odvolací soud ve vztahu k žalobkyni b) při posuzování přiměřenosti celkové délky řízení k době, po kterou byla účastníkem řízení žalobkyně a), nijak se tím neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, podle které při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřeně dlouze vedeným řízením není při postoupení pohledávky důvodů přičítat postupníkovi dosavadní dobu původního řízení, jež bylo vedeno při vymáhání pohledávky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3908/2009). Nemajetková újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení je nárokem osobní povahy, který je spojen pouze s tou osobou, která byla účastníkem takového řízení. Lze sice připustit, aby takovou újmu na sebe vztáhl i právní nástupce původního účastníka, musí jít ovšem o právního nástupce univerzálního, který právě z důvodu univerzálního právního nástupnictví sám vstoupil do (nepřiměřeně dlouhého) řízení a sám

tak převzal alespoň část újmy utrpěné původním účastníkem, jenž přestal existovat, tudíž sám satisfakci za tuto újmu nemůže vymáhat, což ale není případ nynějších žalobkyň (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 30 Cdo 675/2011, a ze dne 23. 5. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2243/2011). Ani okolnost, že člen statutárního orgánu účastníka a statutární orgán původního účastníka nepřiměřeně dlouhého řízení jsou jedna a tatáž osoba, na věci nic nemění, neboť i když nejistota v řadách těchto orgánů právnické osoby způsobená nepřiměřenou délkou řízení se také zohledňuje při posouzení výše zadostiučinění, neznamená to, že újma utrpěná právnickou osobou je újmou těchto osob (srov. rozsudek ze dne 20. 3. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2439/2012). Dovolací soud přitom neshledává žádné důvody se od své dosavadní ustálené rozhodovací praxe odchýlit.

30. Přípustnost dovolání dovolatelky b) ve smyslu § 237 o. s. ř. nemůže založit ani otázka (5), neboť závěr o nedůvodnosti žalobního nároku žalobkyně b) na náhradu škody (představované zmařeným uspokojením vymáhané pohledávky) postavil odvolací soud jednak na právním závěru o neexistenci odpovědnostního titulu, jednak na skutkovém zjištění o nevymahatelnosti pohledávky (nemajetnosti dlužníka) již v době jejího postoupení. Skutková zjištění, z nichž vychází napadené rozhodnutí a s nimiž otázka (5) polemizuje (resp. vychází z vlastní varianty skutkového stavu, že k úbytku majetku došlo později), tak dovolacímu přezkumu podléhat nemohou (srov. § 241a odst. 1 a 6 o. s. ř.).

31. Současně platí, že založil-li odvolací soud své rozhodnutí na více důvodech, z nichž každý sám o sobě postačuje k zamítnutí žaloby, pak nepodaří-li se dovolateli zpochybnit byť i jen jediný závěr, tak napadené rozhodnutí obstálo jako správné a Nejvyšší soud se již nezabývá přípustností a důvodností dalších námitek dovolatele, neboť ani jejich odlišné vyřešení by se nemohlo v poměrech dovolatele nijak projevit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 29 Odo 663/2003, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 48/2006).

32. Nadto napadá-li dovolatelka b) rovněž závěr odvolacího soudu o neexistenci odpovědnostního titulu ve vztahu k nároku na náhradu škody, nijak neoznačuje judikaturu dovolacího soudu, s níž by takové řešení právní otázky mělo být v rozporu, v důsledku čehož trpí podané dovolání v této části vadou spočívající v nevymezení předpokladu přípustnosti dovolání ve smyslu § 241a odst. 2 o. s. ř., která brání jejímu projednání dovolacím soudem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na nalus.usoud.cz).

33. Dovolání dovolatelky a) je přípustné pro otázku hmotného práva, označenou (1), ohledně stanovení počátku běhu promlčecí lhůty u nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení ve smyslu § 32 odst. 3 věta druhá OdpŠk v případě účastníka řízení, jehož účastenství v řízení skončilo rozhodnutím o procesním nástupnictví podle § 107a o. s. ř. v důsledku postoupení vymáhané pohledávky, neboť tato právní otázka dosud nebyla ve všech souvislostech dovolacím soudem vyřešena.

V. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

34. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, žádné takové však dovolací soud, v rozsahu přípustnosti dovolání, neshledal.

35. Dovolání není důvodné.

36. Podle § 32 odst. 3 OdpŠk se nárok na náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti

let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen. Vznikla-li nemajetková újma nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, neskončí promlčecí doba dříve než za 6 měsíců od skončení řízení, v němž k tomuto nesprávnému úřednímu postupu došlo.

37. V rozsudku ze dne 10. 3. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2742/2009, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že skončení řízení ve smyslu § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk odpovídá okamžiku nabytí právní moci posledního rozhodnutí, které bylo v daném řízení vydáno. Totožný závěr je ostatně možno dovodit též z části III bodu 2 Stanoviska.

38. V rozsudku ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2721/2011, však Nejvyšší soud připomenul, že výše uvedený závěr neplatí bez výjimky a nelze ho chápat a aplikovat příliš formalisticky. Proto např. v poměrech vykonávacího řízení podle § 272 a násl. o. s. ř. dovolací soud dospěl k závěru, že konec řízení ve smyslu § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk musí být nutně spojen nejpozději s okamžikem, kdy dítě, o němž se jedná, nabude zletilosti (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3320/2012). V již citovaném rozsudku ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2721/2011, považoval Nejvyšší soud za okamžik skončení kolaudačního řízení pro účely posouzení otázky počátku promlčecí lhůty den, kdy bylo zahájeno řízení o odstranění stavby, neboť z tohoto procesního postupu bylo zřejmé, že stavba má takové nedostatky, které nelze v kolaudačním řízení odstranit, a proto ztrácí smysl v kolaudačním řízení pokračovat.

39. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2017, sp. zn. 30 Cdo 3968/2015, z uvedeného vyplývá, že ve výjimečných případech nemůže účastník řízení legitimně očekávat, že promlčecí lhůta podle § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk neskončí dříve než 6 měsíců od skončení řízení, tak jak „skončení řízení“ vyložil Nejvyšší soud v části III Stanoviska. Tento závěr Nejvyšší soud vztáhl i k situaci, kdy účastník řízení podal proti konečnému rozhodnutí opravný prostředek, ke kterému nebyl oprávněn. V takovém případě již totiž nelze vycházet z toho, že by účastník řízení v tomto rozsahu uplatňoval či bránil nárok, o němž se jednalo v původním řízení. Za okamžik skončení posuzovaného řízení (ve věci sp. zn. 30 Cdo 3968/2015) ve smyslu § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk tak Nejvyšší soud považoval den, kdy nabyl právní moci rozsudek soudu prvního stupně, jímž bylo rozhodnuto o žalobcem uplatněném nároku a o náhradě nákladů řízení mezi účastníky. Ve vztahu k té části řízení, jež následně probíhala o odvolání subjektivně nelegitimovaného žalobce proti rozhodnutí soudu prvního stupně o nepřiznání náhrady nákladů řízení státu, již nelze říci, že by byla pokračováním soudní ochrany žalobcem původně uplatněného nároku. Žalobce tak nemohl legitimně očekávat, že promlčecí lhůta podle § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk neskončí dříve než 6 měsíců od okamžiku nabytí právní moci posledního rozhodnutí, které bylo v daném řízení vydáno.

40. Na základě dosavadní judikatury tak lze učinit závěr, že okamžik skončení řízení ve smyslu § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk nemusí pro poškozeného nastat až nabytím právní moci posledního rozhodnutí, jímž se posuzované řízení končí ve vztahu k jinému účastníku, nýbrž nastane již okamžikem právní moci rozhodnutí, jehož vydání (objektivně) ukončilo účast poškozeného v posuzovaném řízení, a proto i jeho nejistotu ohledně výsledku řízení.

41. Podle § 107a o. s. ř. má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti, popřípadě ten, kdo převzal výkon vlastnického práva k majetku, o něž v řízení jde, vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 (odstavec 1). Soud návrhu usnesením vyhoví, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odstavec 2). Ustanovení § 107 odst. 4 platí obdobně (odstavec 3). Podle § 107 odst. 4 o. s.

ř. ten, kdo nastupuje do řízení na místo dosavadního účastníka řízení, musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení.

42. Přípustí-li, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka, soud pokračuje po právní moci usnesení v řízení s tímto novým účastníkem řízení (Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009, komentář k § 107a).

43. Právní moci usnesení o procesním nástupnictví vydaného podle § 107a o. s. ř. účastenství dosavadního žalobce v řízení končí, bylo-li rozhodováno ve vztahu k celému jím žalobou uplatněnému nároku (tak jako v nyní posuzovaném řízení), ve vztahu k němu se jedná o konečné rozhodnutí a v řízení dále o jeho hmotných ani procesních právech již není rozhodováno. Tím končí i jeho veškerá případná nejistota spojená s konečným výsledkem řízení (o žalobním nároku) a v souvislosti s dalším trváním řízení (jeho délkou) tak tento již žádnou nemajetkovou újmu ve smyslu § 31a OdpŠk nemůže pociťovat. Jak bylo přitom již shora konstatováno, ani případný majetkový zájem daný smluvním vztahem s novým žalobcem, ani případné personální propojení skrze statutární orgány mu již další nárok na náhradu nemajetkové újmy založit nemůže.

44. Na tomto základě tak dovolací soud dospěl k závěru, že i pro účely stanovení počátku běhu promlčecí lhůty podle § 32 odst. 3 věty druhé OdpŠk se ve vztahu k dosavadnímu účastníku řízení, jehož účast na řízení končí, považuje za rozhodující právní moc usnesení o procesním nástupnictví vydaného podle § 107a o. s. ř.

VI. Závěr

45. Jelikož je rozhodnutí odvolacího soudu o nároku žalobkyně a) na náhradu nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení správné, není dovolání žalobkyně a) důvodné, a proto dovolací soud postupem podle § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání v tomto rozsahu zamítl. Ve zbývajícím rozsahu pak dovolací soud dovolání obou žalobkyň podle § 243c odst. 1 o. s. ř. dílem jako nepřijatelné a dílem pro vady odmítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)